

**สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**

Conditions, Problems and Effectiveness of Academic Affairs Administration of Phrapariyattidhamma

Schools in General Education Division Group 8 under the National Office of Buddhism

พระภัทรพงศ์ ธมฺมทีโป (วงศ์ศรีลา)*

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ**

ดร.ชรินดา ทิมพบุตร***

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ของกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 217 คน ได้มาโดยใช้ การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ผู้บริหาร 40 คน ครู 103 คน ครูพระ 74 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.965 ด้านที่ 2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.980 ด้านที่ 3 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีค่าความเชื่อมั่น 0.976 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ t-test, F-test(One – Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพ และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ อยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ไม่แตกต่างกัน
3. สภาพ และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวมตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง
4. สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 โดยรวม และรายด้านทุกด้าน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนปลวกธาตุโสภาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2

5. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางในการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน ทั้ง 9 ด้านไว้ด้วย

ABSTRACT

The purposes of this research aimed to examine conditions, problems and effectiveness of school academic affairs administration of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Group 8 under the National Office of Buddhism. The samples, obtained through Proportional Stratified Random Sampling technique, were 40 administrators, 103 teachers, and 74 monk teachers, yielding a total of 217 participants in the academic year 2017. The research instrument for data collection was a rating scale questionnaire containing three aspects: conditions, problems, and effectiveness of school academic affairs administration with the reliability values ranging 0.965, 0.980, and 0.976 respectively. The statistics employed were percentage, mean and standard deviation. The hypothesis testing was done through t- test and F - test (One - Way ANOVA).

The findings were as follows:

1. The conditions and effectiveness of school academic affairs administration of Phrapariyattidhamma Schools, General Education Division, Group 8 under the National Office of Buddhism, as perceived by participants were at a high level, whereas the problems were at a moderate level.
2. The conditions, problems and effectiveness of school academic affairs administration, as perceived by participants showed no difference.
3. Conditions and effectiveness of school academic affairs administrations perceived by participants from different school sizes, were not different. The problems were different at a statistical significance of .01 level in overall and each aspect. Participants from small schools perceived the said variables at a higher level than ones from medium schools.
4. The conditions and problems of school academic affairs administration as perceived by participants working in schools from different provinces were different at the .01 level of statistical significance in overall and each aspect, whereas the effectiveness was not different.
5. The guidelines, covered nine aspects for upgrading school academic affairs administration, were proposed.

Keywords Conditions, Problems and Effectiveness of Academic Affairs Administration

กฤษฎีกา

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้ สังคมมีหน้าที่และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยให้สถาบันศาสนาเป็น ศูนย์การเรียนรู้และกำหนดไว้ด้วยว่าการ จัดการศึกษามีทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งต้องเน้นความสำคัญทั้ง ความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา (กระทรวง ศึกษาธิการ,พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, หน้า 4) ในขณะที่สังคมไทยมีวัดในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน วัดสามารถจัดการศึกษาตามแนวสากล

ผสมผสานกับการศึกษาตามแนวตั้งเดิมในพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี ดังเช่นการจัดการศึกษาในรูปแบบของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับพระภิกษุสามเณรในวัด ทั่วประเทศมีโรงเรียนชนิดนี้มากกว่า 409 แห่ง ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนพระภิกษุสามเณร ด้านวิชาการทางโลกควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม แม้จะดำเนินงานจนประสบความสำเร็จในหลายๆ ด้าน แต่ก็ยังพบปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างมากมาย โดยภายใต้การสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

จากสภาพการณ์ที่เป็นอยู่ของการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 มีประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนาที่สำคัญอยู่หลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็นในด้านคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาในปัจจุบันของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากสังคมในวงกว้างความไม่ชัดเจนในอัตลักษณ์ของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทที่ควรจะเป็นอย่างแท้จริงประสิทธิภาพของระบบการดำเนินการด้านการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาที่ยังไม่มีทิศทางพัฒนาและขาดความชัดเจนในการสร้างเอกภาพการบริหารให้กับกลุ่มโรงเรียน และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด นอกจากนี้ยังพบว่า การสร้างพันธสัญญาการดำเนินงานและการจัดการศึกษาเพื่อการสร้างศาสนทายาทที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ยังไม่ได้มีการกำหนดให้ มีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมมากนัก จะมีเพียงการดำเนินงานตามกรอบแนวปฏิบัติของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติเป็นสำคัญ อีกทั้งโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ไม่มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่เด่นชัดพอ ที่จะเป็นแนวทางของการจัดการศึกษาในบริบทพื้นที่นั้นๆ เพื่อสร้างศาสนทายาท และดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนาแก่ชุมชนในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยนั้นเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษาและเป็นพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา และเป็นผู้มีส่วนในการรับผิดชอบต่อการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ในฝ่ายศาสนศึกษา จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เพื่อนำมาพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

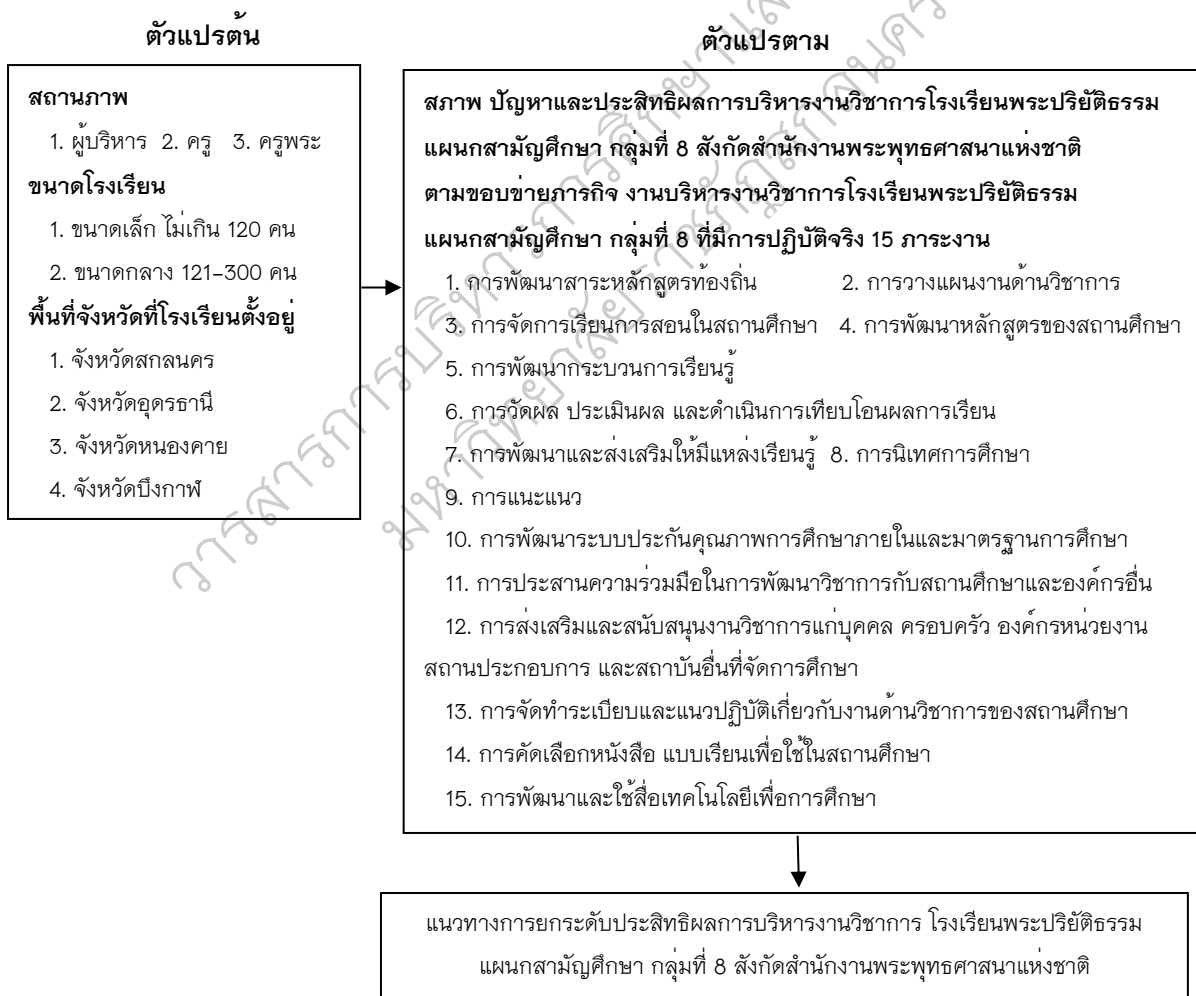
คำถามการวิจัย

1. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ อยู่ในระดับใด
2. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
3. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
4. สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
5. แนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ
2. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ
3. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน
4. เพื่อเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน
5. เพื่อหาแนวทางการยกระดับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ครูพระ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ในปีการศึกษา 2560 จากโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษากลุ่มที่ 8 จำนวน 490 รูป/คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร จำนวน 43 คน ครูผู้สอน จำนวน 258 คน ครูพระ 189 รูป (กองการพุทธศาสนศึกษา, สถิติบุคลากรทางการศึกษา, 2560, หน้า 22-23)

2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร ครู ครูพระ ในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ในปีการศึกษา 2560 การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จของ Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2556, หน้า 43) จำนวน 217 รูป/คน ซึ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน ครู จำนวน 103 คน ครูพระจำนวน 74 รูป จาก 40 โรงเรียน การได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นแบบใช้สัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพ ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบรายการ (Check List) ประกอบด้วย สภาพภาพ ขนาดของโรงเรียน เขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่ ตอนที่ 2 สอบถาม สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามข้อบ่งชี้ภารกิจการบริหารงานวิชาการ

ผู้วิจัย นำแบบสอบถามสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติฯ ไปทดลองใช้กับโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา จำนวน 5 แห่ง จำนวน 50 ชุด พบว่า ด้านสภาพการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.643-0.895 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.965 ด้านปัญหาการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.756-0.939 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.980 ด้านประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.548-0.944 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.976

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร ถึงผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บข้อมูลไปขอความร่วมมือและคำแนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลให้ทราบ และขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า t (t-test) แบบ Independent Samples การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One way ANOVA)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษา ระดับสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 พบว่า

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน สรุปผลได้ดังนี้

2.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอนและครูพระที่สถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน สภาพและประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดแตกต่างกัน สภาพและปัญหา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ประสิทธิผลไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 สามารถแยกอภิปรายได้ดังนี้

1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะต้องจัดศึกษาทางด้านปริยัติธรรมแผนกธรรม แผนกบาลี และแผนกสามัญศึกษาคบคู่กันไป ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ พระมหาวรวิทย์ ภูเขมา (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการมีค่าเฉลี่ยโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีการดำเนินงานตามข้อบ่งชี้การบริหารงานวิชาการ และประชุม

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแก้ปัญหาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ อิศริยา พยัคฆวรรณ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร และครูโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในเขต เทศบาลนครขอนแก่น โดยภาพรวมปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารครูผู้สอน ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมมีการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผลสรุปที่ได้สอดคล้องกับ พระมหาทองชัย จิรสีโล (สงวนเรื่อง) (2558, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นผู้บริหารและครูสอนที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบ สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน สามารถ อภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

2.1 สภาพ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหาร ครู ครูพระ ได้มีการอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการร่วมกัน จึงมองเห็นสภาพการปฏิบัติงาน ในระดับเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ แสงเจริญ (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารและ ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

2.2 ปัญหา การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจในปัญหาของการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทศนิยม ใจดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็น ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่ง แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู ครูพระ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจในผลการดำเนินงานของการบริหารงานวิชาการจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยินยอม สุขเกษม (2553, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู โรงเรียน ในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบสภาพ ปัญหา และประสิทธิผล การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในขนาดโรงเรียน แตกต่างกัน สามารถอภิปรายแยกย่อยได้ ดังนี้

3.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร ครู ครูพระ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานบริหารงานวิชาการ รับรู้และเข้าใจ และมีการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ตามกรอบของการบริหารงานวิชาการจึงมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ เขมิกา ครุโสภา (2561, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร รองผู้บริหารฝ่ายงานวิชาการ หรือหัวหน้างานบริหารวิชาการ และครูผู้สอนจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร รองผู้บริหาร หัวหน้างานบริหารวิชาการและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

3.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีความเห็นมากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อยกว่าสถานศึกษา ขนาดกลาง และต้องแบ่งหน้าที่ในการทำงานมากกว่าสถานศึกษา ขนาดกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วันดี รัตนบุตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา และเปรียบเทียบสภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 1 ที่มีขนาดต่างกัน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดอื่นๆ

3.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่มีขนาดโรงเรียนแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน การที่ผู้บริหาร ครู ครูพระ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมไม่แตกต่างกัน อาจเกิดจาก โรงเรียนมีขนาดแตกต่างกันก็จริง แต่จำนวนนักเรียนในโรงเรียนทั้งสองขนาดไม่แตกต่างกันมาก ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ปัญญา พรหมบุตร (2552, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการและพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ลพบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2552 โดยจำแนกตามขนาดโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระที่ปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ตั้งโรงเรียนในจังหวัดแตกต่างกัน

4.1 สภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียน

พระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในจังหวัดบึงกาฬมีน้อย คือ มีเพียง 3 แห่ง ในขณะที่จังหวัดสกลนคร อุตรดิตถ์ หนองคาย มีโรงเรียนพระปริยัติธรรมมากกว่า 3-7 แห่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประวิทย์ อ่อนแก้ว (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน โคนรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมและรายด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนพระปริยัติธรรมในจังหวัดสกลนคร มีบุคลากรน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียนที่มี อยู่ในแต่ละโรงเรียน และการประสานความร่วมมือกับกลุ่มโรงเรียนเครือข่ายมีไม่มากเท่าที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ประวิทย์ อ่อนแก้ว (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษา เปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการ สถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า เมื่อจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน โคนรวมและรายด้าน ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8 ตามความ คิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และครูพระ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดที่โรงเรียนตั้งอยู่แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหาร ครู ครูพระ ได้รับรู้และเป็น ผู้ปฏิบัติงาน ผลการดำเนินงานวิชาการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นไปตามกรอบการบริหารงานวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ ชาริรัตน์ กลยณีย์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นบุคลากรที่อยู่ในโรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในอำเภอแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า มีความเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (4.05) คือการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ควรมีการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมและเพียงพอ ต่อการศึกษาเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2 ปัญหาการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (3.46) คือ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนา โดยต้องอาศัย ความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนเพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และนำหลักสูตรท้องถิ่น มาใช้อย่างต่อเนื่อง

1.3 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู ครูพระ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก แต่ยังพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด (3.76) คือ การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ควรมีการพัฒนา โดยต้อง อาศัยความร่วมมือกับองค์กรในชุมชนเพื่อช่วยกันระดมความคิดเห็นในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษา และทำการวิจัยเชิงนโยบาย เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

2.2 ควรมีการศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 8

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองพุทธศาสนศึกษา. (2560). สถิติข้อมูลโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. เข้าถึงได้ จาก http://deb.onab.go.th/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=132&Itemid=239
- ขวัญใจ แสงเจริญ. (2560). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนวัดหนองแขม (สหราษฎร์บูรณะ) สำนักงานเขตหนองแขม สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เขมิกา ครุโสภา. (2561). สภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม.สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทัศนีย์ ใจดี. (2560). สภาพ ปัญหา และประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ธารีรัตน์ กลยณีย์. (2556). ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประวิทย์ อ่อนแก้ว. (2549) สภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่ การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ปัญญา พรหมบุตร. (2552). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการกับพฤติกรรมความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม. ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- พระมหาธงชัย จิรสีโล. (2558). การบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาพรวิทย์ ภูเขมา. (2558). การพัฒนาระบบบริหารงานวิชาการโรงเรียนพระปริยัติธรรมที่มีประสิทธิผล. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. ร้อยเอ็ด: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ยินยอม สุขเกษม. (2553). สภาพ ปัญหาและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในพื้นที่ การศึกษาในจังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วันดี รัตนบุตร. (2552) สภาพ ปัญหาการบริหารงานวิชาการของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- อิศริยา พัยคฆวรรณ. (2556). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในเขตเทศบาล นครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย